

INOVĀCIJU VADĪBA

INOVĀCIJAS APRITES
EKONOMIKAS UZŅĒMUMIEM

SATURS

Ievads _____	3
Paredzami mācību rezultāti _____	4
Pašrefleksijas vingrinājums _____	5
Kas ir inovāciju vadība? _____	6
Inovāciju vadība aprites ekonomikas uzņēmumos _____	9
Inovāciju veidi _____	13
Inovāciju īstenošana _____	18
PDCA cikls un iteratīvie modeļi _____	21
Noslēguma novērtējuma uzdevums _____	24
Galīgais tests _____	27
Papildu literatūra un resursi _____	29
I pielikums - Inovāciju matrica _____	31

IEVADS

Šajā videoklipā jūs iepazīstināsim ar inovāciju pārvaldību, tās nozīmi aprites ekonomikas uzņēmumu attīstībā un inovāciju pārvaldības priekšrocībām. Uzzināsi arī par dažādiem inovāciju veidiem, stratēģijām, ko varat izmantot, lai tos ieviestu savā uzņēmumā, un par PDCA ciklu.

PAREDZAMIE MĀCĪBU REZULTĀTI

ZINĀŠANAS	<ul style="list-style-type: none">• Zināšanas par inovāciju vadības lomu aprites ekonomikas uzņēmuma izveidē/attīstībā.• Zināšanas par dažādiem inovācijas veidiem• Zināšanas par PDCA ciklu un iteratīvajiem modeļiem aprites ekonomikas kontekstā.
PRASMES	<ul style="list-style-type: none">• Apspriest inovāciju pārvaldības nozīmi, lai panāktu slēgta cikla uzņēmējdarbību.• Definēt un apspriest dažādus inovāciju veidus un noteikt, kurš no tiem ir vispiemērotākais jūsu uzņēmumam vai biznesa idejai.• Aprakstīt PDCA procesa principus, posmus un piemērošanu ilgtspējīgas aprites uzņēmumu dzīves cikla pārvaldībā.
ATTIEKSME	<ul style="list-style-type: none">• Atzīt inovatīvas pārvaldības nozīmi pārmaiņu īstenošanā un reaģēšanā uz zaļo ekonomiku.• atvērtība dažādiem inovāciju veidiem• vēlme īstenot nepārtrauktu uzlabošanas ciklu, lai uzlabotu inovāciju pārvaldību.

PAŠREFLEKSĪJAS VINGRINĀJUMS

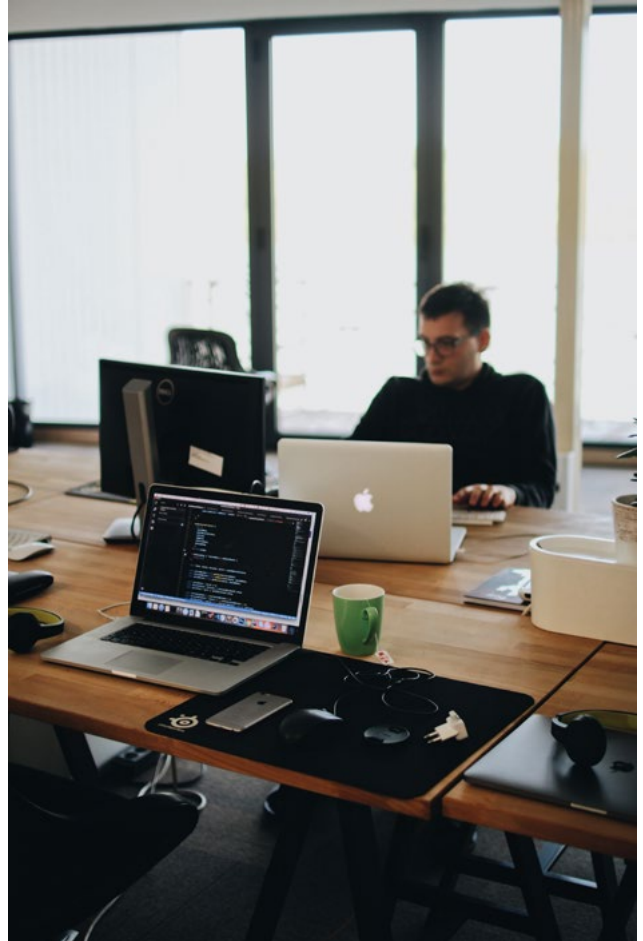
Šis pašnovērtējuma uzdevums palīdzēs jums apdomāt, kādas ir jūsu pašreizējās zināšanas par inovāciju pārvaldību.

[Uzklikšķiniet šeit, lai apskatītu vingrinājumu.](#)

KAS IR INOVĀCIJU VADĪBA?

Inovācija - kas ir neaizstājama, lai saglabātu uzņēmumu konkurētspēju un ilgtspēju - ir viens no svarīgākajiem aspektiem mūsdienu korporatīvajā pasaulē. Taču ar inovāciju nepietiek, lai gūtu labus rezultātus. Nepieciešams veikt arī inovāciju pārvaldību, kas jūsu uzņēmuma inovatīvo potenciālu pārvērš konkrētā un ienesīgā realitātē.

Būtībā inovācija ir radīt kaut ko neparastu no jau esoša, kas var būt tehnoloģija, process, produkts, pakalpojums vai uzņēmējdarbības modelis, radot vērtību no radošuma, paverot jaunus tirgus un uzņēmējdarbības iespējas.

Inovācijas procesā tiek izmantotas priekšrocības, kas jau ir dzīvotspējīgas un pieprasītas, un tās tiek padarītas vēl dzīvotspējīgākas un interesantākas patērētājiem, tādējādi maksimāli palielinot peļņu.

Inovācijas vadība ir inovācijas procesa plānošana un strukturēšana, kam ir sākums (ieguldījumi), vidus (apstrāde) un beigas (rezultāti un rezultātu radīšana). Īsāk sakot, inovācijas pārvaldība ietver līdzekļu un metožu izveidi, lai radītu vērtību un konkretizētu idejas.

Inovāciju vadība radās, lai ļautu uzņēmumiem sistemātiski ieviest inovācijas, nevis atstāt tās nejaušības ziņā. Tikai konsekventa un zināmā mērā paredzama inovācija var kļūt par līdzekli, lai iegūtu izdevīgāku pozīciju tirgū.

Savukārt sistemātiska inovācija ir reakcija uz pieaugošo konkurenci. Tā ļauj uzņēmumam iegūt vairāk klientu, izmantot jaunas nišas un samazināt izmaksas. Uzņēmumi, kas neveic inovācijas, galu galā tiek apsteigti, piemēram, taksometru aizstāšana ar Uber vai tradicionālo viesnīcu aizstāšana ar Airbnb.

Praksē inovāciju pārvaldība tiek īstenota šādos posmos:

- Iespēju identificēšana
- Ideju attīstīšana
- Efektīva un lietderīga īstenošana
- Vērtības radīšana

**INOVĀCIJU VADĪBA
APRITES EKONOMIKAS
UZŅĒMUMOS**

Inovāciju pārvaldības loma uzņēmumos, kas ievieš aprites ekonomikas modeļus, ir stratēģiska, jo tā ir saistīta ar uzņēmējdarbības ilgtspējas jautājumiem. Tāpēc minēto uzņēmumu vadībai ir jābūt tieši iesaistītai inovācijas praksē. Inovāciju pārvaldība ir svarīga, lai izvairītos no organizāciju sistēmiskas stagnācijas un pievērstos uzņēmējdarbības ilgtspējai.

Jo vairāk jūsu uzņēmums demonstrēs, ka tas ievieš inovācijas, novērtējot ekonomiskos, sociālos un vides aspektus uzņēmuma pārvaldībā, jo vairāk tas spēs izcelties tirgū un iegūt lielāku atpazīstamību un prestižu klientu, investoru un biznesa partneru vidū.

Inovāciju pārvaldības priekšrocības aprites ekonomikas uzņēmumiem

Nav grūti saprast, kas ir inovāciju vadība un cik svarīga tā ir organizācijā. Inovāciju pārvaldība sniedz daudz priekšrocību aprites ekonomikas uzņēmumiem:

- Inovāciju kultūras veidošana - Veicinot kultūru, kas ļauj katram darbiniekam dot ieguldījumu inovācijās, vadība paver durvis uzņēmumam, lai rastu vairāk risinājumu.
- Darbinieku motivācija - motivācija rodas, ja viņi jūt, ka var palīdzēt uzņēmumam augt un vienlaikus virzīties pa karjeras kāpnēm. Darbs ar inovāciju vadību parāda, ka uzņēmums ir orientēts uz ilgtermiņa izaugsmi, kas ir kontrolēta un plānota un dos labumu darbiniekiem.
- Ideju ģenerēšana - inovāciju vadības piemērošana var atvieglot un paātrināt ideju ģenerēšanas procesu. Šī priekšrocība vien var nodrošināt, ka inovācija ātri sasniedz saņēmējus, aizpildot esošās nepilnības.
- Produkta vai pakalpojuma pievienotā vērtība - inovatīviem produktiem ir pievienotā vērtība. Tāpēc tiem ir arī augstāka rentabilitātes norma.

Aprites ekonomikas inovāciju piemēri

- **BIOHM** ir biotehnoloģiju uzņēmums, kas rada revolūciju aprites būvniecības nozarē, radot būvmateriālus un ražošanas metodes no dabīgiem un ilgtspējīgiem materiāliem. Uzņēmuma mērķis ir radīt veselīgus un videi draudzīgus aprites materiālus un veidot risinājumus dizaina un būvniecības nozarēs. Tādā veidā BIOHM cer novērst atkritumu jēdzienu.
- **“Wasteless”** palīdz pārtikas mazumtirgotājiem samazināt pārtikas atkritumus un palielināt ienākumus, pārdodot ātri bojājošos produktus ar īsāku derīguma termiņu un par optimālo cenu.

INOVĀCIJU VEIDI

Ir trīs inovāciju veidi: radikālā, pakāpeniskā un graužoā inovācija. Tās var atšķirties atkarībā no nišas, tirgus, zīmola būtības, piedāvātajiem pakalpojumiem un produktiem.

Radikāla inovācija

Kā liecina nosaukums, radikāla inovācija ir kaut kas tāds, kas rada būtiskas pārmaiņas tirgū vai uzņēmumā.

Tas var notikt, pilnībā mainot uzņēmuma struktūru, darbības veidu, procesus, piedāvātos pakalpojumus vai produktus vai veidu, kā uzņēmums sadarbojas ar klientiem.

Piemērs: Apple iPhone

Kad tas parādījās, viedtālruni jau pastāvēja, taču Apple tajā iestrādāja funkcijas, kas mainīja un popularizēja tirgu.

Pakāpeniska inovācija

Inkrementālā inovācija papildina produktu, zīmolu vai ražošanas metodes ar jaunām iezīmēm, neveicot ļoti straujas izmaiņas.

Parasti tā ir uzņēmuma jau ieviestas inovācijas evolūcija, lai tā papildinātu un sniegtu uzlabojumus gan darbiniekiem, gan klientiem, gan pašam uzņēmumam.

Piemērs: Gmail

Tā radās, lai ātri piegādātu e-pasta vēstules, un laika gaitā tai tika pievienotas dažādas funkcijas, lai uzlabotu lietotāja pieredzi un padarītu to noderīgāku un konkurētspējīgāku.

Pārraujoša inovācija

Pārraujoša inovācija ir process, kurā tehnoloģija, produkts vai pakalpojums tiek pārveidots vai aizstāts ar jaunu inovatīvu risinājumu.

Patērētāji jauno risinājumu uztver kā pieejamāku, vienkāršāku vai ērtāku, kā rezultātā mainās plašas sabiedrības patēriņa paradumi. Rezultātā iepriekšējais risinājums kļūst novecojis un izzūd.

Piemērs: Netflix

Agrāk tirgus balstījās uz filmu vai seriālu nomu vai pirkšanu skatīšanai. Tad Netflix nolēma ieviest inovācijas un sāka piedāvāt straumēšanas video pakalpojumus, izmantojot ikmēneša abonementu, un tādējādi izspieda Blockbuster no tirgus.

Kur jūs varat izmantot inovāciju veidus?

Inovāciju var piemērot dažādiem uzņēmējdarbības aspektiem.

- Produktu inovācija

Produktu inovācija piedāvā tirgū kaut ko jaunu. Piemēram, televizors bija novatorisks produkts, kas cilvēku mājās ienesa attēlu, skaņu un izklaidi.

Tā bija radikāla inovācija, kas vēlāk kļuva graujoša un laika gaitā pārvērtās par pakāpenisku inovāciju.

- Pakalpojumu inovācija

Pakalpojumu inovācijas piemērs ir pārtikas piegāde. Ilgu laiku patērētāji ēda kaut ko no kāda uzņēmuma tikai tad, ja viņi tur ieradās vai ja viņiem bija ēdiens līdzņemšanai. Tad tirgū parādījās inovācijas un tika piedāvāta piegāde, lai, izmantojot tālruņa zvanu, lietotni vai tīmekļa vietni, klients varētu veikt pasūtījumu un saņemt piegādi jebkurā vietā.

- Inovācijas ražošanas procesos

Šāda veida inovācijas ir īpaši svarīgas aprites ekonomikas uzņēmējdarbības modeļiem.

Ieviešot inovācijas ražošanas procesos, parasti tiek izmantoti ilgtspējīgāki un videi draudzīgāki procesi. Daudzi kosmētikas zīmoli, piemēram, ievieš inovācijas procesos, kas ir brīvi no cietsirdības, bez izmēģinājumiem ar dzīvniekiem.

- Biznesa modeļa inovācija

Inovācijas uzņēmējdarbības modeļos ir ļoti izplatīta parādība jaunuzņēmumos. Ļoti labs piemērs ir tirgus vietas - tiešsaistes veikali, piemēram, Amazon vai Etsy, kas ir starpnieki starp pircējiem un pārdevējiem.

Tehnoloģiskā, loģistikas, mārketinga un organizatoriskā inovācija ir citi aspekti, kas var veicināt uzņēmuma attīstību.

**INOVĀCIJU
ĪSTENOŠANA**

Inovāciju stratēģijas

Inovācijas stratēģija ietver resursu sistematizēšanu, atbildīgo personu iecelšanu un procesu organizēšanu. Tas ir dažādu cilvēku un nodaļu veikto iekšējo darbību un uzdevumu kopums, lai izstrādātu inovatīvas idejas konkrētiem uzlabojumiem uzņēmējdarbībā.

Neatkarīgi no tā, vai stratēģijas mērķis ir ieviest jaunus produktus vai pakalpojumus, vai optimizēt procedūras, tās mērķis ir modelēt ideju un īstenot to praksē. Tomēr, lai tā darbotos, ir nepieciešams organizēt visu, kas stimulē inovācijas darbības īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, lai sasniegtu izvirzītos mērķus.

Vēl viens ļoti svarīgs aspekts, kas jāņem vērā, izstrādājot inovācijas stratēģiju, ir uzņēmuma inovācijas kultūra. Ja tā tiek izstrādāta kopā ar rīcības plānu, rezultāti tiek uzlaboti. Tādējādi ideju stimulēšana kļūst par darbinieku ikdienas sastāvdaļu un nenotiek tikai plānotajām inovācijas darbībām paredzētajā periodā.

Ir dažādi inovācijas stratēģiju veidi.

Proaktīva stratēģija

Organizācijās, kas izmanto proaktīvo stratēģiju, inovācijas procesi notiek nepārtraukti. Tās tiek dēvētas arī par agrīnajiem adoptētājiem, tām ir tendence veikt lielus ieguldījumus jaunos risinājumos un parasti tās ir pionieri savā jomā.

Viņi uzņemas lielu risku un veic lielus ieguldījumus. Viņi izmanto zināšanas, ko gadu gaitā iegūst no dažādiem avotiem, lai arvien vairāk uzlabotu savus produktus, procesus un pakalpojumus.

Reaktīvā stratēģija

Šī stratēģija ir saskaņota ar uzņēmumiem, kas ātri reaģē uz inovācijām savā nozarē. Tiklīdz tirgū tiek apstiprināta jauna ideja, uzņēmums rīkojas ātri, lai pielāgotos, ieviestu un gūtu labumu.

Tas ir piemērs inovācijai ar vidēju vai zemu risku, ar mazāk agresīviem un konservatīvākiem ieguldījumiem.

Pasīvā stratēģija

Uzņēmumi, kas izmanto šo stratēģiju, ievieš inovācijas tikai tad, kad to pieprasa patērētāji. Piemēram, automobiļu rezerves daļu rūpniecība ir pazīstama ar to, ka tā apmierina sabiedrības vēlmes tikai tad, kad ir steidzama patērētāju vajadzība, un neriskē pārāk daudz.

PDCA CIKLS UN ITERATĪVIE MODEĻI

Kas ir PDCA cikls?

PDCA (Plan, Do, Check, Act) ir metodoloģija, kas veicina nepārtrauktu uzlabojumu kultūru uzņēmumā. Tā ir iteratīva vadības metode, ko izmanto gan kontrolei, gan produktu, pakalpojumu un procesu pastāvīgai uzlabošanai.

PDCA ir iteratīva modeļa piemērs, kas sastāv no 4 soļiem, kas nozīmē, ka šie soļi tiek nepārtraukti atkārtoti, tādējādi panākot pastāvīgu pilnveidošanu un uzlabošanu, kas var būt ļoti noderīga jebkuram uzņēmumam.

1. Plāns

- Pētniecība
- Datu analīze
- Mērķu noteikšana

2. Vai

- Iesaistīto darbinieku un vadītāju sagatavošana un apmācība
- Visu 1. posmā izstrādāto plānu izpilde
- Datu vākšana vēlākai novērtēšanai

3. Pārbaudiet

- Salīdziniet plānotos mērķus ar sasniegtajiem rezultātiem
- Identificēt novēršamos trūkumus un uzlabojumu iespējas.
- Novērtēt pieņemto darba metodoloģiju

4. Akts

- Plānošanas, izpildes un revīzijas procesu atjaunināšana un koriģēšana.
- Darbību un plānošanas pārskatīšana

**NOSLĒGUMA
NOVĒRTĒJUMA
UZDEVUMS**

UZDEVUMA NOSAUKUMS:

Biznesa inovācijas

AKTIVITĀTES MĒRĶIS:

Šajā aktivitātē jūs pārdomāsiet inovācijas savā uzņēmumā, inovācijas, kuras jau esat ieviesuši, un tās, kuras varat pievienot.

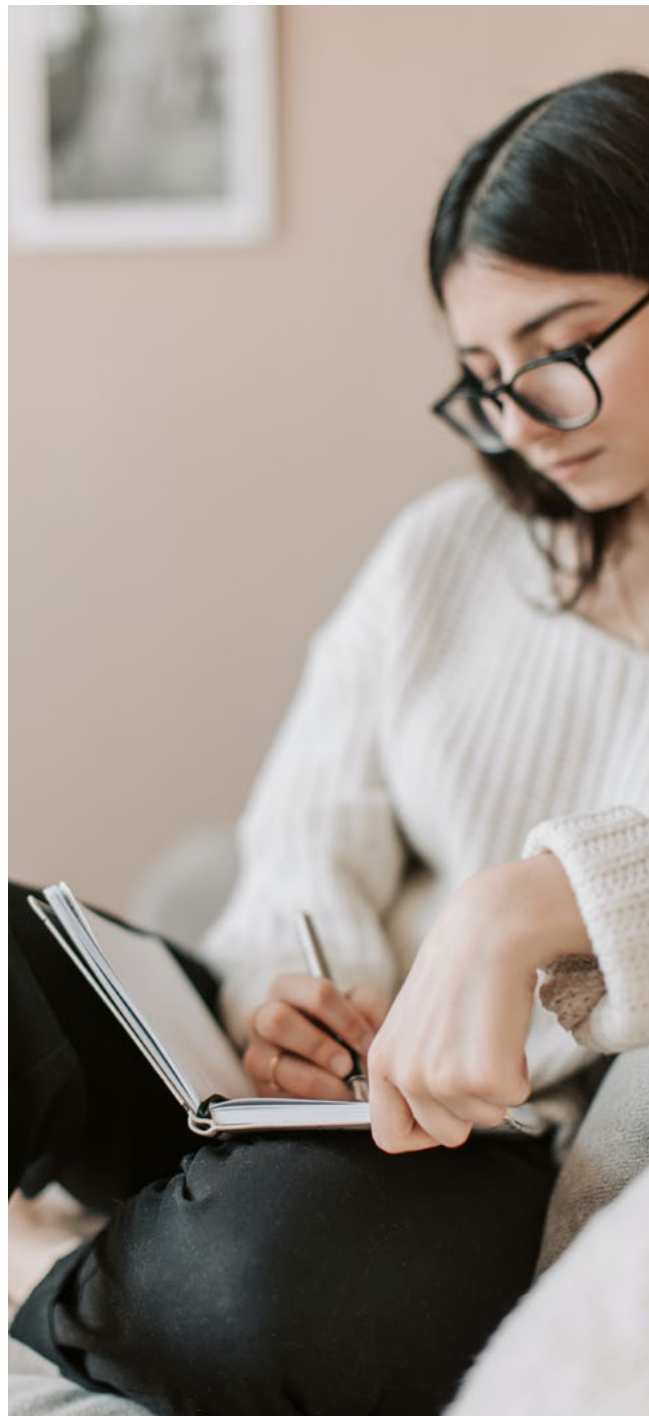
NEPIECIEŠAMĀIS LAIKS:

90 minūtes

NEPIECIEŠAMIE MATERIĀLI:

Ierīce ar interneta pieslēgumu pētniecībai

Inovāciju matrica (1. pielikums)
drukātā vai digitālā formātā

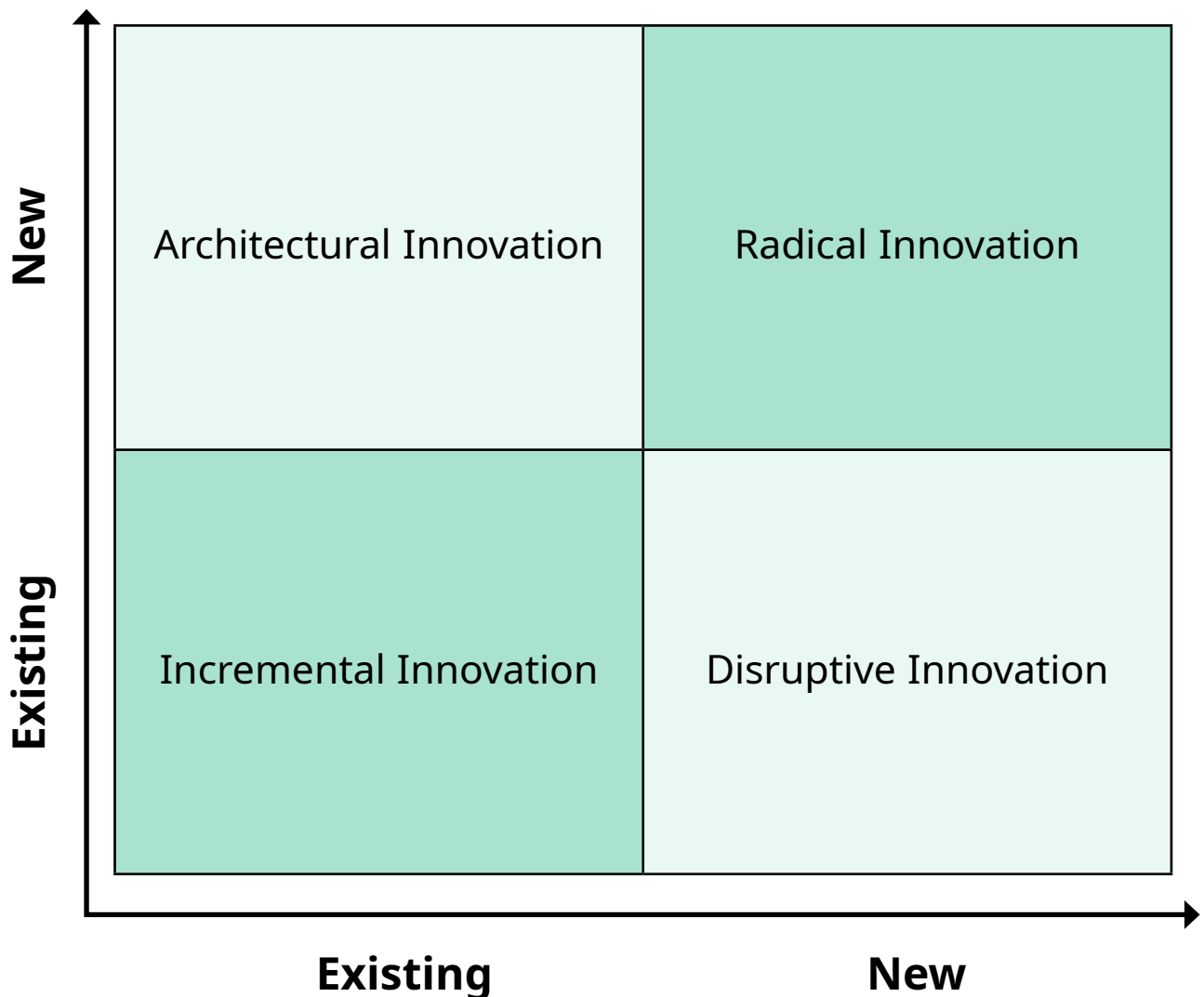
PREZENTĀCIJAS FORMĀTS:

Drukāta vai digitāla inovāciju matrica. Varat arī izveidot slaidu prezentāciju.

Uzdevuma izpildes soļi:

Pārdomājiet, kādas inovācijas līdz šim esat īstenojis savā uzņēmumā un kādas inovācijas varat pievienot, lai attīstītu savu uzņēmumu.

Aizpildiet I pielikumā pieejamo inovāciju matricu, norādot arhitektoniskās, radikālās, inkrementālās un graužošās inovācijas jūsu uzņēmumā.

GALĪGAIS TESTS

Šīs viktorīnas mērķis ir novērtēt jūsu zināšanas par inovāciju vadību pēc EduZine pabeigšanas. Pārbaudiet, cik daudz esat apguvis kopš pašnovērtējuma uzdevuma sākumā.

[Uzklikšķiniet šeit, lai apskatītu vingrinājumu.](#)

PAPILDU LITERATŪRA UN RESURSI

Inovāciju pārvaldība

<https://innovationmanagement.se/>

Inovāciju veidi

<https://www.visualcapitalist.com/10-types-of-innovation-the-art-of-discovering-a-breakthrough-product/>

Inovāciju veidi

<https://theworldwecreate.net/insights/four-types-of-innovation-in-business>

Jums ir nepieciešama inovāciju stratēģija - Harvard Business Review

<https://hbr.org/2015/06/you-need-an-innovation-strategy>

Inovāciju izmantošana aprites ekonomikai

<https://unece.org/circular-economy/news/leveraging-innovation-circular-economy>

Zināšanas par PDCA ciklu un iteratīvajiem modeļiem aprites ekonomikas kontekstā.

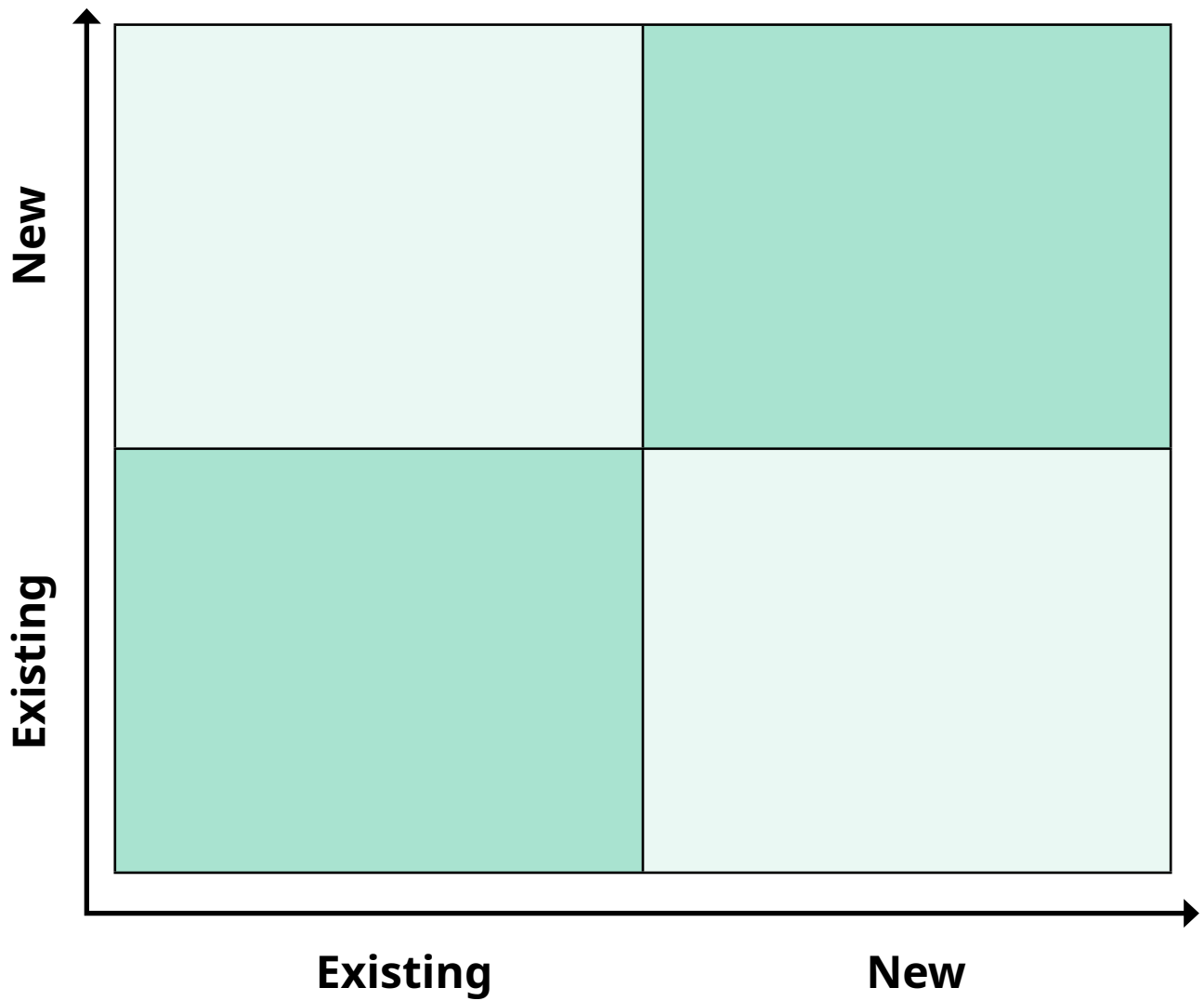
<https://www.youtube.com/watch?v=qz-XdI89vUM>

Inovāciju matrica: kā uzlabot produktu izstrādi uzņēmumā

<https://miro.com/blog/innovation-matrix/>

I PIELIKUMS - INOVĀCIJU MATRICA

LEARNING CIRCLE

cantabria
perma
cultura

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"The European Commission's support of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission can not be held responsible for any use which may be made of the information therein." Project Number: 2020-1-UK01-KA226-VET-094435